

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□□□□□□□□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Creditul Public. Contribuția lui A. D. Xenopol la economia Românească. Cronica economică. — *Bilanțuri:* „Banca Românească”, din valea Someșului s. a. Dej, jud. Someș. „Cârjișoreana”, cassă de econ., s. p. a., în Streza-Cârjișoara. „Scoreana”, cassă de econ., soc., pe acții în Scoreiu. „Banca Centrală Bănățeană” de Credit și Industrie, s. p. a., în Timișoara.

Creditul Public.

În limbajul științific, prin creditul public înțelegem încrederea, de care se bucură statul, județul, comuna sau alte servicii publice pe piața capitalurilor. Creditorii au convingerea, după cum se exprimă un autor, că statul și celelalte desmembrăminte ale sale, județele și comunele, își vor executa obligațiunile luate prin contractarea împrumuturilor respective. În acest sens, creditul public se deosebește de datoria publică, care nu este altceva decât totalitatea datoriilor pecuniare contractate de stat, etc. prin împrumuturi. Când vorbim însă de creditul public, ne vom gândi numai la împrumuturile voluntare, adică la acelea, la cari particularii, persoane fizice ori juridice, au semnat de bună voie, neforțați de nimeni.

Statul, ca oricare gospodar, se vede uneori constrâns să recurgă la mijloace financiare extraordinare, pentru a putea face față împrejurărilor extraordinare ce survin la un moment dat. Națiunea, care are interesul ca statul să se menție, de-

oarece statul trebuie să fie în fiecare clipă în serviciul poporului — va sări în ajutorul lui nu numai cu serviciile ei și cu mijloacele bănești, de cari are neapărată nevoie. Piața capitalurilor va împrumuta visteria pe un anumit termen și în condițiuni anticipativ stipulate, întocmai cum se întâmplă în fiecare contract de împrumut.

Statul poate contracta împrumuturi, atât pe piața internă, cât și pe piața externă. La piața externă se face de obicei apel numai în cazul când în interior nu sunt disponibilități de numerar suficiente, cari să acopere suma, pe care statul ar vrea să o împrumute. Pentru economia națională nu este indiferent locul sau domiciliul creditorilor statului. Nici chiar gospodăria financiară nu poate rămâne absolut rece la chestiunea de a ști dacă împrumutul s'a subscris în străinătate sau în țară. Primul și cel mai important motiv, care pledează, în cele mai multe cazuri, pentru lansarea în interior a împrumuturilor publice, cu deosebire împrumuturile statului, este *plata dobinzilor* cuate capitalurilor închiriate. Prin achitarea la scadență a cuponului datoriei publice contractate pe piața internă, economia națională primește, în mod continuu, infuziunile de materii hrănitoare, de cari, altfel, ar fi lipsită.

Spunând aceste lucruri, am avut plăcerea să constatăm, că ideea de credit public a început să încolțească și la noi

în față. Dacă ne întoarcem privirile spre trecutul foarte apropiat, vedem că cele mai multe împrumuturi ale statului român au fost contractate în față, în condițiuni convenabile pentru ambele părți contractante. Este o probă, că și publicul dela noi a început să aibă tot mai mare încredere în executarea angajamentelor, la cari statul s'a obligat prin împrumuturi. Dealtfel, niciodată statul Român, prin ori câte împrejurări grele și prefaceri sociale a trecut, — nu a suspendat plata cuponului datoriei sale, nu numai în ce privește cuponul intern, ci și cel extern. Eu, cel puțin, nu știu de nici un caz. Prin urmare, rezerva ce o avea publicul nostru până acum câțiva ani nu era absolut cu nimic fondată, în privința respectului semnăturii statului asupra amortizării capitalurilor și achitarea dobânzilor exigibile. Singurul motiv plauzibil era frica de devalorizarea Leului. Dar acest fenomen monetar nu era în funcție, — în orice caz într'o măsură infimă — de împrumuturile lansate de stat pe piața interioară a țării. Or, devalorizarea monedei noastre naționale, ca a oricărei monede de altfel, nu are înrăurire exclusivă asupra rentelor publice — de Stat, în special — ci asupra tuturor valorilor încorporate în hârtie sau alte lucruri, cu un cuvânt asupra tuturor „valorilor convenționale”: hârtia monedă, bilete de bancă, acțiuni, obligațiuni, rente, depozite și altele asemenea.

Se pare că anumite semne ne îndreptățesc să afirmăm, că scepticismul și rezerva semnalate mai sus relative la semnarea de împrumuturi publice aparțin trecutului. Evoluția bursei de efecte și acțiuni din București în 1937 este unul dintre aceste semne. Valoarea totală a tranzacțiilor încheiate asupra efectelor de împrumuturi ale statului se urcă la suma de 8.000.000.000 Lei. Această cifră mare a influențat simțitor asupra creșterii cursurilor efectelor de Stat, ceea ce a făcut ca rentele să fie, în timpul din urmă, foarte mult căutate. Dacă azi statul român ar face un nou apel la rezervele cetățenilor, suntem siguri, că și-ar acoperi imediat suma, de care ar avea nevoie.

E foarte probabil ca schimbarea de temperatură în această privință dela noi,

să fie influențată de rapiditatea, cu care alte nații (Francezii, Italianii, Englezii, etc.), s'au grăbit să semneze împrumuturile cerute recent de statele lor.

Statul Român nu va putea însă, să-și asigure un credit solid, printre cetățenii săi decât dacă se vor realiza următoarele două deziderate: o mai mare grijă de gospodăria statului, conducătorii săi urmând să facă numai acele cheltuieli, cari sunt strict necesare funcționării lui, iar în masele mari ale națiunii să se propage și să se cultive spiritul de economie. Dacă piața franceză, bunăoară, a fost în stare să absoarbă toate împrumuturile făcute de guvernele Republicii precum și o mulțime de împrumuturi solicițate de diverse economii financiare streine, apoi acest lucru se datorește în primul rând aceluși spirit de economie, care formează una dintre caracteristicile popoului galic și totodată și puterea sa de rezistență de-a-lungul veacurilor. Noi am luat destule lucruri dela francezi; de, ce, oare nu i-am imita și în ce privește aceasta atât de frumoasă virtute?

Dr. SIMION MITEA.

Contribuția lui A. D. Xenopol la economia românească.

De Stefan Pascu, Cluj.

(Urmare).

2. Concepțiile economice ale lui A. D. Xenopol.

Însă ca să se poată desvolta în acest timp o industrie începătoare, când în toate celelalte țări e o industrie veche, cu un capital mare, încât poate înghiți oricând o industrie ce vrea să se ivească, prin concurență, el cere protecția statului. Pentru a-și justifica teza sa, face un istoric al industriilor din câteva țări. La început — spune Xenopol — industria s'a desvoltat în mod spontan, fără a avea de susținut vre-o concurență, cum a fost cea a Veneției și a Țărilor de Jos. Dar în timp ce într'o țară este o industrie, altă țară pentru a ajunge și ea la o astfel de industrie, nu poate începe dela început, pentru că atunci n'ar ajunge în stadiul în care se găsește a țării care a început mai dinainte și de aceea trebuie să se folosească de o măiestrie pentru a ajunge la nivelul industrial a celeilalte țări. Pentru că după cum o fabrică veche care și-a scos capitalul, poate lucra mai

ieftin, pe când una nouă trebuie să vândă în așa fel ca să-l scoată, așa stă situația și cu industria unei țări. Pentru a susține această concurență nu idivizii își vor risca un capital, ci se va face apel la guvernul țării și astfel vom avea o industrie guvernamentală. În felul acesta a luat naștere și avânt și industria Angliei, prin intervenția regelui Eduard III. (1327—1377), care o sprijină cu banii statului. Avântul comerțului englez e dat de Cromwel. Tot așa se dezvoltă și industria franceză datorită lui Colbert, sfetnicul lui Ludovic XIII., care aduce meseriași streini putând în felul acesta să concureze cu Veneția. Pentru încurajarea industriei naționale, tot Colbert, dă împrumuturi fără dobândă industriașilor, dând premii pentru fabricatele naționale și punând un tarif foarte mare pentru cele streine. La fel se dezvoltă și industria germană prin protecția lui Friederich cel Mare, care imită pe Colbert. Tot prin sistemul protecționist ia naștere și industria Rusiei și a Americii.¹⁾

La noi în vechime era o industrie mică, de casă, care prin produsele ei: sumane, pânză, cămăși, fere de plug etc. mulțumea lumea, azi însă toate acestea se importă din streinătate. Această decadentă a provenit din două cauze: concurența streină și concurența în țară, între evrei și greci.²⁾

Un al II-lea rău care a adus la decadentă industria românească a fost suzeranitatea turcească sub care am zăcut atâtea secole. Industria și comerțul românesc nu erau independente ci atârnav de actele Porții. Tot ce încheia Poarta cu vreo țară oarecare, se resfrângea și asupra noastră.³⁾

O altă cauză a decadentei industriei noastre, a fost și răul sistem de instrucțiune dela noi. Școlile noastre scot din băieții de țaran nu meseriași sau comercianți ci mici funcționari care se depărtează de munca câmpului sau meserie și devin paraziții societății⁴⁾ Nu avem școli de meserii, de agricultură, ferme. Școlile românești și cele cu caracter practic ce există, ca școli comerciale, de arte și meserii, școli tehnice și de agricultură, învață tot teorie mai mult, așa că absolvenții lor nu se pot apuca de comerț, industrie sau agricultură ci tot funcționari rămân.⁵⁾ Așa că toate meseriile și industriile sunt în mâinile streinilor și mai ales într'a evreilor. Năvălirea clasei culte a Românilor către funcționarism, lasă o mulțime de locuri libere cari sunt ocupate de străini.⁶⁾ Evreii se indeletnicesc mai cu osebire cu comerțul de bani și cu comerțul beuturilor spirtuoase, cele două căi principale, prin care ei fac să treacă averile Românilor prin mâinile lor.⁷⁾

Situația pe care o vedem și o înfiera Xenopol pe la 1880 e aproape identică cu cea de azi:

Guvernul românesc nu numai că nu înființează noi ramuri de industrii — spune Xenopol — dar și pe cele existente, nu le protejează și astfel dispar. Așa stă cazul cu industria mătasei, care a început a înflori, dar viermii de mătăsă au fost exportați în

Franța într'un mod distrugător, încât această industrie s'a ruinat. Au lăsat să se ruineze și industriile agricole, care sunt o complinire a agriculturii.¹⁾ De un timp bântuind criza, noi ca țară exclusiv agricolă, suntem amenințați să devenim foarte săraci, pentru că prețul produselor agricole scade, pe când necesitățile se urcă, fiindcă viața s'a scumpit. Numai prin industrializare ne putem menține în ritmul celorlalte țări europene. Este necesară introducerea măcar a acelor ramuri de industrie, cari pot să se desvolte la noi, sau să le încurajeze pe cele existente. Industria mătasei, a cărui bază este dudul, care se poate desvolta foarte bine la clima românească, o industrie ușoară în care și-ar găsi ocupație și copiii și femeile, este lăsată să se distrugă. Cultura viermilor la noi, e străveche și în unele timpuri prin protecția domnitorilor a luat chiar un avânt mare, aducând un câștig însemnat Țărilor Române. Barbu Știrbei și Grigore Ghica, 1849—1856, introduc viermii de mătăsă milaneză, superiori, astfel că exportul Principatelor în această ramură ajunse până la 11 mil. Lei anual. Această ramură a industriei va găsi totdeauna piețe de desfacere producându-se o cantitate mică în raport cu necesitățile. Chiar dacă prețul ei va scădea, tot aduce mai mult folos decât cerealele cărora le trebuie pământ mult, muncă multă și grea, animale de tracțiune, unelte, sămânță etc. Pe lângă faptul că culturii mătasei îi trebuie pământ foarte puțin, muncă ușoară, unelte simple, — niște cutii — aduce după sine înființarea de torcătorii, cari cer brațe de muncă.

O altă ramură de industrie, care aduce mult folos Principatelor Române — continuă Xenopol — și care acum a dispărut, a fost aceea a cerei. Albinăritul la noi e aproape pe dispărute, pe când în alte țări guvernele au intervenit, introducând sistemul lui Dzierson prin care se dubla și tripla producția. Acelaș lucru s'a întâmplat și cu petrolul nostru, care este concurat de cel american, unde prin mijloace tehnice mai perfecționate se poate extrage mai ușor și astfel vândut mai ieftin. Din toate aceste exemple Xenopol trage concluzia că ne lipsește spiritul economic. „Cheltuim mai mult decât producem. Producem ca niște barbari și cheltuim ca niște civilizați”.²⁾ Acest dicton se poate aplica atât statului, cât și individului. Pentru că țara noastră, n'a ajuns la acel stadiu mai înaintat care e industria, ci suntem încă tot o țară agricolă, totuși s'ar putea face ceva pentru îmbunătățirea soartei populației, să se varieze și să se înmulțească produsele. Să nu se reducă culturile noastre numai la grâu, să se cultive cartofi, cânepă, vii și alte ramuri de cultură în legătură cu agricultura, pentru că de s'ar întâmpla ca o ramură să dea greș s'ar despăgubi din alta. Apoi din această variație a culturii, mai reiese un bine. Se menține solul bun și se permite creșterea vitelor. Toate aceste defecte provin din lipsa metodelor de cultură.

Ajungând la concluzia că noi ne-am deșteptat prea târziu pentru a deveni o țară industrială, cere măcar să se introducă ramurile industriilor agricole. Din aceste ar reeși două bunuri: îmbogățirea pământului prin varietatea culturilor și aducerea de bogății prin prelucrarea materiilor prime.³⁾ Înălțurarea crizei

¹⁾ A. D. Xenopol: *Industria mătasei*, în colaborare cu Miromăneanu. București, 1896, p. 2.

²⁾ Idem: *Studii economice*, p. 70.

³⁾ A. D. Xenopol și V. Buțureanu: *Industria berei și impozitul*, p. 2.

¹⁾ Idem *Studii economice*, p. 22.

²⁾ Idem p. 23.

³⁾ Idem p. 46.

⁴⁾ Idem, ibidem.

⁵⁾ A. D. Xenopol: *Istoria Românilor din Dacia Traiană*. Vol. XIV, p. 148.

⁶⁾ Idem, ibidem, p. 152.

⁷⁾ Idem p. 154.

economice se poate face numai în restrângerea extensivă a culturii cerealelor în sens intensiv — calitativ — și astfel ar lăsa loc și pentru pășune, ceea ce ar aduce după sine și creșterea vitelor, cari s'ar exporta sau vii sau prefăcute în conserve, de către fabricile ce s'ar înființa. În industrie constă viitorul țării noastre ¹⁾ Singura industrie agricolă suficientă la noi e a beuturilor spirtuoase. Dar și această industrie în loc să fie un bine pentru populație e un rău. Ca să rezulte numai bine din industria alcoolului, Xenopol cere să nu se impună taxe prea mari pentru produsele acestei industrii printr-o măsură care ar aduce falsificarea alcoolului și astfel otrăvirea populației, în loc să fie o stavilă consumării lui. Numai prin monopolizarea lui se poate ajunge la restricția consumării, ceea ce ar mai aduce după sine încă trei lucruri bune: garantarea beuturilor curate, restrângerea consumației și astfel mărindu-se prețul de vânzare, va aduce câștig statului. Se ridică contra impozitului neproportional pe diferite beuturi. Spirtul la noi e impus cel mai puțin, iar berea cea mai mult. Să fie acele beuturi mai favorizate, cari corespund mai bine principiilor igienice. Berea fiind scumpă împinge pe locuitori la consumarea alcoolului. ²⁾ Dacă ar fi mai ieftină, consumația berii ar crește pentru că ieftinirea unei mărfi, punând-o la îndemâna mai multora, consumația ei va spori. ³⁾ În felul acesta și producția ei va crește, pentru că producția e determinată de cerere și astfel această industrie va lua avânt îmbogățind populația din acel centru. Dar dacă impozitul e prea mare, lovește pe consumatori și astfel prețul urcându-se, cererea se va micșora, micșorând și producția. În acelaș timp orice scădere a impozitului va avea de urmare scăderea prețurilor și astfel sporirea cererii, deci o mărire a producției. ⁴⁾ Dar societatea și guvernul la noi, nu se ocupă cu interesele economice ale țării. Societatea noastră cheltuiește mult și produce puțin. Industria, producerea de obiecte fabricate, la noi e foarte înapoiată. Toate elementele, chiar și cele de primă necesitate, sunt aduse din străinătate. Apoi și industriile mici ce există în țară nu sunt reprezentate de Români, ci de străini, Români îndreptându-se spre agricultură sau bugetul statului. Industria românească, trebuie să se facă în două direcții: să se producă în țară cele necesare — industria mare — apoi să se îndeletnicească și Români cu industria — industria mică. În primul rând ca industrie mare ar trebui exploatate minele. Produsele miniere sunt tot așa de necesare în Apus ca și grânele. Pentru exploatarea minelor e necesar capital, care nu poate fi investit decât din partea statului, apoi sunt necesare drumurile de fier în aceste regiuni, pentru transportarea metalelor și aprovizionarea lucrătorilor. Toate industriile mici, sunt în mâna străinilor și aceasta dela Regulamentul Organic, prin care boerii erau foarte privilegiați, astfel că se născu un curent de sporire a boerilor. ⁵⁾ Regulamentul Organic desființă privilegiile și monopolul în ce privește munca industrială și activitatea comercială și astfel dă lovitură de moarte breslelor. ⁶⁾ Atunci fiii negustorilor și meseriașilor

căutau o slujbă cât de mică numai să ajungă în rândul boerilor. În felul acesta Români părăsesc industriile și meseriile, lăsându-le în mâna străinilor. ¹⁾ Pentru readucerea Românilor la acele ocupații pe cari le-au părăsit, statul e dator să întrebuițeze câteva mijloace: să se înpuțineze școlile, cari produc funcționari și să se înmulțească cele cari produc ocupații productive. ²⁾ Incurajarea din partea statului a industriilor și meseriilor: să se acorde burse în streinătate celor ce vreau să învețe meseri, să împrumute pe ceice vreau să deschidă vreun local industrial, să se acorde premii și concursuri pentru cei mai buni, ³⁾ întreprinderile statului să se dea Românilor. Statul să protejeze pe industriașii Români, dar mai întâi să-i formeze în școli speciale. Apoi, clasele bogate să sprijine industria românească, îmbrăcându-se cu produsele industriașilor și meseriașilor români. ⁴⁾ Desvoltarea industriei ar da naștere și avânt unor alte ramuri de activitate, cari azi lăncezesc: știința, arta și literatura.

Dacă am avea meseriași români, cu cât de mică cultură, aceștia ar găsi o necesitate ca în timpul liber să se ocupe și cu literatura. ⁵⁾ Altă cauză a nerăspândirii culturii la noi, e și sărăcia poporului. Funcționarul de abia are strictul necesar pentru cele de trebuință, necum să-și poată abona o revistă. Apoi prin munca mare, pe care o depune, nu mai are poftă să se ocupe și cu literatura, cu aceea scriere de care e sătul dela birou. ⁶⁾

Analizând aceste lucruri, caută să găsească boala pentru a o lecu. Și Xenopol ajunge la concluzia că un mare neajuns pentru economia noastră este, populația prea rară, din care cauză, pământul nu se poate lucra prea bine și aceeaș cauză, împiedică populația de a se deda la ocupații felurite. Problema cea mai grea este înmulțirea populației. Aceasta nu se poate face decât prin colonizare.

(Va urma).

Cronica economică.

Din punct de vedere al consumului, piața produselor petrolifere nu a suferit în decursul săptămânii trecute nici o schimbare importantă. Se consumă păcură necesară combustibilului și petrol lampant pentru iluminat. Nu au suferit schimbări mari nici în urma reducerii recente a prețurilor produselor de petrol. E adevărat, că reducerile nu au fost prea simțitoare. Taxa de consumație asupra petrolului lampant, care se arde în lămpi, s'a micșorat cu 50 bani la kgr. Petrolul întrebuițat în

¹⁾ A. D. Xenopol: op. c. p. 97.

²⁾ Idem p. 98.

³⁾ Idem p. 100.

⁴⁾ Idem p. 102.

⁵⁾ A. D. Xenopol: *Mijloacele de îndreptare ale stării țării*, p. 2.

⁶⁾ G. Strat: o. c., p. 18.

¹⁾ Idem p. 4.

²⁾ A. D. Xenopol: *Studii economice*, p. 54.

³⁾ N. C. Haretu: o. p., p. 79.

⁴⁾ Idem p. 112.

⁵⁾ A. D. Xenopol: o. c., p. 96.

⁶⁾ E. Strat: o. c., pag. 15.

orice alt scop, se taxează cu 1.50 kgr., iar cel de naturat, pentru tractoarele agricole, este cu 0.50 Lei kilogramul. Prețurile de bază în urma acestei reduceri de prețuri, s'au fixat franco depozitul sau magazinul respectiv de desfacere pentru fiecare județ. Rafineriile sunt ținute să expedieze prompt cantitățile de petrol lampant necesare consumului intern, cu prețul de 2.50 Lei loco rafinerie.

Nici la export petrolul nu acuză încă vreo animație din cauza lipsei de cereri. În relațiile noastre cu celelalte țări nu a survenit nici o schimbare. Constatăm totuși o urcare tot mai mare a exportului nostru de ulei mineral în Cehoslovacia. În privința asta rafineriile cehe în anii din urmă au început să se alimenteze cu ulei mineral în cantități tot mai mari din România, abandonând încetul cu încetul furnizorii americani. E destul să amintim, că în anul trecut țara noastră a participat cu o cotă de peste 70 procente din importul total al Cehoslovaciei. Cercurile petrolifere române sunt optimiste, contând pe o creștere continuă a exportului României în Cehoslovacia.

În general, exportul nostru de produse petrolifere a scăzut, din cauza că și producțiunea a scăzut. Acest fenomen a făcut să crească consumul intern în anul trecut, ridicându-se acest consum în cursul anului 1937 de la 20 la 24 la sută din întregul consum al produselor noastre petrolifere. Dacă până în luna Septembrie scăderea exportului putea fi compensată de nivelul relativ urcat al prețurilor, ultimile scăderi de prețuri de 15—18 la sută vor influența cu siguranță în mod foarte nefavorabil asupra întregii industrii a petrolului, în general, și a celei românești, în special.

— Ceva mai multă însuflețire se simte în sectorul vieții metalurgice. În curs de executare sunt comenzile din anul trecut, în deosebi cele în legătură cu armamentul. Se pregătesc de asemenea livrările de materiale necesare unor industrii, cari vreau să-și mărească instalațiile. Pentru sezonul de construcții, care începe în primăvară, o parte din fabricile metalurgice se ocupă cu fabricarea fierului de beton. O oarecare inactivitate domnește, totuși, din cauza incertitudinii prețurilor materialelor de construcție.

Depresiunea ce s'a produs în lumea metalelor la începutul anului curent a dispărut. Cuprul, mai ales la bursele din Londra și New-York, a înregistrat importante urcări de prețuri, grație, în primul rând, epuizării stocurilor vechi. Inarmările masive ale Statelor Unite Nord Americane și ale Japoniei

au avut o influență decisivă asupra acestei urcări. Și prețurile cositorului s'au majorat. Metalul acesta însă nu joacă rolul cuprului, în determinarea prețurilor, întrucât este orientat de un cartel. În ce privește fierul vechiu, telegramele anunță că cartelul respectiv, a cărui existență s'a prelungit până la finea anului 1938, și-a fixat ca punct important din program achiziționarea stocului întreg de fier vechiu din Europa, iar din America va cumpăra mai bine de o jumătate de milion de tone de fier vechiu și oțel. Franța, se spune, că a redus într'un mod foarte simțitor taxele la exportul fierului vechiu, ceea ce face ca să se exporte din Franța peste 200 mii tone de fier vechiu, din care cea mai mare parte va intra în Anglia, Italia și Polonia.

— Biurul statistic de pe lângă bursa de efecte și acțiuni din București a publicat de curând o statistică a operațiunilor încheiate în cursul anului 1937. Din datele prezentate rezultă, că în 1937 s'au încheiat tranzacțiuni în valoare totală de 5.018.974.767. Din această valoare, pentru efecte publice revine: 3.782.484.545 lei, iar pentru acțiuni Lei 1.236.490.222. Față de situația din anul 1936, volumul tuturor tranzacțiilor s'a mărit cu 2.383.470.247 Lei. Această bună dispozițiune a bursei noastre a avut o îrrăurire favorabilă și asupra cursurilor.

Ceea ce cred că ar trebui să ne îmbucure în special este volumul mare al tranzacțiilor asupra rentelor de stat sau mai bine zis asupra efectelor publice. Este un semn, că creditul public a început să se consolideze, în timp ce marile masse ale poporului se obicinuesc tot mai mult cu astfel de plasamente. Căci, este o mare pierdere pentru economia noastră națională, când dobânda capitalului împrumutat, în loc să rămână în țară, e nevoită să ia drumul străinătății spre a plăti creditorii domiciliati peste hotare. În Franța, fiecare cetățean, chiar cel mai sărac țărăn are 60—100.000 Lei investiți în efecte publice de ale statului, ceea ce îi dă posibilitatea, ca la sfârșit de semestru să încaseze couponul, care constituie o veritabilă pensie la bătrânețe. Așa se explică faptul că Franța a fost atât înainte, cât și după războiul mondial cel mai mare bancher al Europei. Aproape toate statele din Europa, cari au fost silit să recurgă la împrumuturi externe, le-au contractat pe piața franceză. Noi nu putem decât să ne bucurăm când constatăm că și Românii încep a se familiariza cu efectele de stat.

S. P.

„Banca Românească“, din Valea Someșului s. a. Dej, jud. Someș.

Capital social vărsat și rezerve Lei 5.048.109 — Registrul societăților Bancare Nr. 14 din 10 Iulie 1935.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai societății „Banca Românească“, din Valea Someșului s. a., Dej, în baza art. 20 din statute se convoacă la

a XIV-a adunare generală ordinară,

care se va ține la *Marți, la 8 Martie 1938, ora 10 a. m.*, în Dej, în localul societății, și tot pe aceeași zi în baza art. 21 din statute la adunarea generală extraordinară la ora 12 cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul Consiliului de Administrație, al Comitetului de censored;
3. Aprobarea bilanțului și a contului profit și pierderi și darea absolutului pentru gestiunea anului 1937, atât Consiliului de administrație, cât și Comitetului de censored;
4. Hotărârea asupra împărțirii venitului net al anului 1937;
5. Alegerea alor 2 membri în Consiliul de administrație, eșiți în urma ordinii vechimii conform art. 10 din statute;
6. Alegerea Comitetului de censored și a supleanților pe un an pe 1938;
7. Stabilirea marcelor de prezență a membrilor din Consiliul de administrație și retribuțiunea Censorilor;
8. Eventuale propuneri și închiderea adunării generale.

ADUNAREA GENERALĂ EXTRAORDINARĂ:

1. Modificare de statute Art. 2, 19, 20, 32. **Consiliul de administrație.**

Pentru conformitate: „Banca Românească“, din Valea Someșului S. A.

„Cârțișoreana“, casă de econ., s. p. a. în Streza-Cârțișoara.

Inscrisă în Registrul Bancar, sub Nr. 35 din 13 Iulie 1934.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai casei de economii „Cârțișoreana“, s. p. a. în Streza-Cârțișoara, prin aceasta sunt convocați la

a XXXII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Streza-Cârțișoara la *9 Martie 1938, ora 1 p. m.*, în localul institutului, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Raportul Consiliului de administrație și censored;
3. Cetirea bilanțului pe 1937, împărțirea venitului curat și darea absolutului;
4. Alegerea Consiliului de censored;
5. Eventuale propuneri.

Consiliul de administrație.

Activ.	Bilanț anual pe 1937.		Pasiv.		
	Lei	b.		Lei	b.
Casa numerar efectiv	24.662	—	Capital social	400.000	—
Titluri necotate la bursă	1.500	—	Fond de rezervă statutar	325.000	—
Debitori benef. de legea datoriilor din 7/IV 1934, agricole	1.584.394	—	Fond de amortizarea pierderilor din conversiune	59.791	—
Mobilier	5.000	—	Depuneri spre fruct. pe termen, vechi	706.663	—
Conturi diverse (Anticipațiuni)	11.552	—	Dividende	30	—
			Conturi transitoare (Impozit de plată)	113.414	—
			Beneficiul din 1936	3.029	—
			Beneficiul din 1937	19.181	—
	1.627.108	—		22.210	—
<i>Conturi de ordine:</i>			<i>Conturi de ordine:</i>	1.627.108	—
Cauțiuni statutare	92.000	—	Deponenți de cauțiuni statutare	92.000	—
Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.		
	Lei	b.		Lei	b.
Cheltuieli de administrație	3.295	—	Beneficiu transpus din 1936	3.029	—
Salare	11.650	—	Dobânzi	58.032	—
Interese de depuneri	6.986	—	Transcriere de acții	80	—
Chirie	2.000	—			
Dotări fondului de amortizare	15.000	—			
Beneficiul din 1936	3.029	—			
Beneficiul din 1937	19.181	—			
	22.210	—			
	61.141	—		61.141	—

Streza-Cârțișoara, la 31 Decembrie 1937.

MEMBRII:

Președ. Cons. de administrație: **Nicolae Oana. Ion Șari. Emilian Budac. Constantin Oltean. P. Tareea. Ambrozie Neacșia.**

Verificat și găsit în conformitate cu codul de comerț și legea bancară.

Streza-Cârțișoara, la 23 Ianuarie 1938.

CENSORI:

Președinte: **N. Frâncu**, expert contabil.

Victor Vulcan.

Grouu.

Mateiu Morariu.

I. Giurea.

„SCOREANA“, cassă de econ., soc. pe acții în Scoreiu.

Convocare.

Domnii acționari ai casei de economii „SCOREANA“, societate pe acții se invită conform §§-lor 7 și 8 ai statutelor societății la

a IX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Scoreiu (localul băncii) la 12 Martie 1938, ora 3 p. m.

OBIECȚELE:

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Raportul anual al Consiliului de administrație, Consiliului de cenzori și cetirea bilanțului pe 1937;
3. Distribuirea profitului curat realizat pe 1937;
4. Eventuale propuneri.

Scoreiu, în 24 Ianuarie 1938.

Consiliul de administrație.

Activ.		Bilanț la 31 Decembrie 1937.		Pasiv.	
	Lei	b.		Lei	b.
Casa numerar efectiv	13.792	—	Capital social	289.251	—
Debitori benef. de legea lichid. datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, cota rămasă	801.723	—	Fond de rezervă statutară	67.000	—
Mobilier	12.000	—	Fond pentru acop. pierderilor din conversiune	8.124	—
			3% rezerve speciale pentru creanțe dubioase	80.000	—
	827.515	—	Depuneri spre fructificare:		
			a) pe termen	377.284	—
			Profit curat	5.856	—
				827.515	—
<i>Conturi de ordine:</i>			<i>Conturi de ordine:</i>		
Cauțiuni statutare	36.000	—	Deponenți de cauțiuni statutare	36.000	—
Efecte reescontate în conversiune	81.910	—	Angajamente de reescont în conversiune	81.910	—
	117.910	—		117.910	—

Debit.		Contul de Profit și Pierdere.		Credit.	
	Lei	b.		Lei	b.
<i>Cheltuieli de administrație:</i>			Dobânzi și Beneficii diverse	25.161	—
a) Salarii și indemnizații	7.200	—			
b) Diverse spese	4.377	—			
Impozite și taxe	3.997	—			
<i>Dobânzi plătite:</i>					
a) la depuneri	3.731	—			
Profit curat	5.856	—			
	25.161	—		25.161	—

Scoreiu, la 31 Decembrie 1937.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Ioan Cîngu, președinte.

N. Frâncu, expert-contabil.
Nicolae Fuciu.

Dionisie Halmaghi.

Ioan David.
Ioan Munteanu.

Giurea Ilie

Verificat și găsit în concordanță cu codul de comerț și legea bancară.

CONSILIUL DE CENZORI:

Candit Vuleu, președinte.

Ioan Sol. Streza.

Altsandru Vuleu.

Ioan S. Pampu.

Dionisie Vuleu.

„Banca Centrală Bănăţană“

de Credit, Comerţ şi Industrie S. P. A., în Timişoara.

Inscrisă în reg. bancar Nr. 43 din 11. I. 1935.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului „BANCA CENTRALĂ BĂNĂŢANĂ“ de credit, comerţ şi industrie S. P. A. în Timişoara, sunt invitaţi conform art. 8 din statute pentru ziua de 18 Februarie 1938, ora 11 a. m., la

adunarea generală ordinară,

care se va ţine în localul de şedinţe al băncii din Timişoara, Bulev. Reg. Ferdinand No. 1/b.

Adunarea generală ordinară va fi legal constituită, dacă conform art. 9 al Statutelor vor fi prezenţi cel puţin 10 acţionari, cari să reprezinte cel puţin 15% din acţiile emise.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea şi constituirea adunării generale;
2. Darea de seamă a Consiliului de administraţie, Bilanţul şi Contul Profit şi Pierdere pe anul 1937 şi raportul Colegiului de cenzori;
3. Descărcarea Consiliului de administraţie şi a Colegiului de cenzori;
4. Distribuirea beneficiului net;
5. Stabilirea remuneraţiei pentru membrii Colegiului de cenzori;
6. Fixarea jetoanelor de prezenţă pentru anul curent;
7. Alegerea a 3 (trei) membrii în Colegiul de cenzori cu mandat de 1 an.

Timişoara, la 21 Ianuarie 1938.

Consiliul de administraţie.

Active.		Bilanţ încheiat la 31 Decembrie 1937.		Pasive.	
		Lei	b.		
Cassa:				Capital social	14.100.000'—
a) Numărar efectiv		935.397'—		Fond de pensuni	100.000'—
Portofoliul de titluri:				Creditori: I. Din ţară	665.152'—
a) Efecte publice v. n. Lei 76.500'—	50.080'—			Depuneri spre fructificare pe termen	4.589.565'—
b) Titluri cotate la bursă				Angajamente de reescont:	
valoarea nominală „ 199.000'—	170.530'—			I. In ţară:	
c) Titluri necot. la bursă				a) La Banca Naţională a României	488.950'—
valoarea nominală „ 649.500'—	201.000'—			Conturi diverse	98.620'—
d) Efectele fondului de pensuni	340.000'—	761.610'—		Poziţii transitoare	183.873'—
Portofoliu de scont:				Profit net din anul 1937	493.860'—
I. Plătibil în ţară:					
a) Cambii cu garanţi şi garantate cu ipoteci		3.438.981'—			
Debitori: Din ţară		685.911'—			
Debitori beneficiind de legea dat. agr. din 7. IV. 1934					
(cota rămasă)		11.037.390'—			
din cari Efecte în conversiune reescontate la B. N. R.					
(cota rămasă) Lei 488.950'—					
Pierderi rezultând din aplicarea legii lich. dat. din					
7. IV. 1934		1.923.623'—			
Imobile:					
a) Imobile necesare exercitării comerţului de bancă					
şi pentru locuinţele funcţionarilor		1.695.000'—			
Mobilier descris					
Conturi diverse		242.108'—			
		20.720.020'—			20.720.020'—

Conturi de ordine.

		Lei	b.		
Cauţiuni statutare		1.500.000'—		Deponenţi de cauţiuni statutare	1.500.000'—
Efecte comerciale în gaj		1.401.500'—		Deponenţi de efecte comerciale în gaj	1.401.500'—
Ipoteci şi garanţii diverse		20.586.635'—		Deponenţi de ipoteci şi garanţii diverse	20.586.635'—
Depozite de titluri		1.697.600'—		Deponenţi de titluri	1.697.600'—
		25.185.735'—			25.185.735'—

Debit.

Contul Profit şi Pierdere.

Credit.

		Lei	b.		
Cheltuieli de administraţie:				Dobânzi încasate:	
a) Salarii	383.687'—			a) Dela portofoliul de scont şi alţi debitori	994.002'—
b) Chirii	72.000'—			Venite dela portofoliul de titluri	28.132'—
c) Cheltuieli generale	179.061'—	634.748'—		Venite dela imobile clădite	168.435'—
Impozite şi taxe		61.961'—			
Profit net din anul 1937		493.860'—			
		1.190.569'—			1.190.569'—

Timişoara, la 31 Decembrie 1937.

Pentru contabilitate: S. Nicoliciu, contabil autorizat.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE:

Valeriu Cârge, director.
Ing. L. Giurgin.

Dr. L. Ciğărean, preş. Cons. de Adm.
Dr. E. Gabor.

Dr. O. Neagoe, vicepreşedinte.
I. Guşu.

Subsemnaţii Cenzori am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în consonanţă cu registrele societăţii.

Timişoara, la 22 Ianuarie 1938.

Oct. Putieiu, preşedinte.

Iuliu Ciugudeanu, expert-contabil.

R. Stanciu.